

WAT KUNNEN WE OVER ADAPTATIE LEREN UIT COVID-19?

Reflective journaling

*'Klimaatverandering is een pandemie in slow motion.
Corona is klimaatverandering in een snelkookpan. En daar is
een hoop van te leren.'* (Rob Wijnenberg in [De
Correspondent](#))

De pandemie dwingt elke organisatie, bedrijf, overheid en individu om zich zeer radicaal aan te passen aan een nieuwe realiteit met vaak snel veranderende maatregelen en beperkingen. Sommige maatregelen doen onze ecologische voetafdruk dalen (bv. mobiliteit), anderen doen net ons verbruik van wegwerpmaterialen stijgen waardoor we meer afval veroorzaken (bv. mondkmaskers, plastic bekertjes, papieren handdoeken, ...). Maar wat ons alleszins duidelijk geworden is in deze crisis, is dat we als samenleving in staat zijn om radicaal van koers te veranderen als ons bestaan wordt bedreigd. Covid-19 is een oefening voor gevorderden in radicale adaptatie.

Welke lessen kunnen we uit dit afgelopen jaar meenemen om in te zetten voor klimaatadaptatie?

Hoe pasten we ons aan in tijden van Covid-19?

Wat zijn de **grootste uitdagingen** waar Covid-19 jou/ jouw organisatie mee confronteerde het afgelopen jaar? Maak een lange lijst, schrijf alles op waar je aan denkt!

Wat bleken **de meest kwetsbare elementen** te zijn in jouw organisatie in deze Covid-crisis? Waar ontbrak het jullie aan de flexibiliteit die sommige andere organisaties minder kwetsbaar maakte?

*Soms leiden uitdagingen ons naar creatieve oplossingen waar we anders nooit opgekomen waren. In het beste geval tillen ze ons naar een hoger niveau. Overloop je lijstje met uitdagingen nog eens en kijk of je er **3 kan vinden die je tot een oplossing of een project geleid hebben waar je trots op bent.***

Welke ingrediënten hebben geleid tot het success van elk van deze 3 oplossingen of projecten? *Welke mensen, welke typische kenmerken van jouw organisatie en welke elementen in jouw omgeving en in de context van jouw organisatie, ...?*

- *Wie en wat verraste jou en waarom?*
- *Wat waren onverwachte interventies en hulpbronnen?*

*Bij een plotse crisis kan er na een eerste periode van shock een moment komen waarop je van een gevoel van machteloosheid overschakelt naar vastberaden actie. Wanneer gebeurde deze ommekeer voor jou? **Wanneer veranderde jouw organisatie echt van koers?** Was er een bepaalde aanleiding die tot die ommekeer leidde?*

Wat leverde deze pandemie jou op als organisatie maar ook als werknemer? Geef 5 voorbeelden.

Op welke manier toonde de pandemie wat essentieel is voor jouw organisatie?

*Een crisis als de Covid-pandemie is zo ontwrichtend dat de eerste en belangrijkste bezorgdheid is **om je organisatie financieel veilig te stellen**. Wat was het minimum dat je nodig had om jouw organisatie draaiende te houden, om het veilig te stellen (bv. welke werknemers moesten aan het werk blijven, welke onderdelen van de organisatie mochten niet stilvallen, ...)?*

*Zodra jij en/of jouw collega's erin slaagden om die basiswerking van je organisatie veilig te stellen, wat waren dan **de activiteiten die je absoluut wilde kunnen aanbieden** aan jullie publiek? Wat was het minimum dat je wilde aanbieden om het gevoel te hebben dat het zinvol was dat je organisatie bleef draaien?*

Kan je van daaruit formuleren **wat volgens jou de essentie is van de identiteit van je organisatie** op vlak van wat jullie willen aanbieden? Probeer het in een korte zin neer te schrijven.

De identiteit en missie van een organisatie stoelen vaak op een aantal onderliggende kernwaarden van de organisatie en de mensen die het leiden. Wat zijn volgens jou de **kernwaarden voor jouw organisatie**? Schrijf er minstens drie op.

Covid-19 en de ecologische voetafdruk van je organisatie

*Op welke vlakken **groeide de ecologische voetafdruk** van je organisatie of werden de duurzaamheidsdoelstellingen van jouw organisatie uitgedaagd?*

Welke oplossingen vond je voor sommige van die uitdagingen? Geef 2 voorbeelden.

*Op welke vlakken **verkleinde je ecologische voetafdruk** drastisch tijdens de pandemie (denk bv. aan energie, mobiliteit, voeding, afval, water ...)? Beschrijf voor elk aspect hoe en waarom het verminderde. Probeer het vanuit verschillende hoeken te bekijken, bv. op vlak van mobiliteit zullen er vluchten afgelast zijn voor kunstenaars maar ook voor werknemers, of er is het dagelijkse pendelen dat wegvalt, etc.)*

Welke van die aspecten zijn **onmogelijk vol te houden** na Covid-19 zonder enorme hinder voor de manier van werken van je organisatie?

Welke zaken zou je ook na Covid-19 **gemakkelijk kunnen blijven doen**?

Kijk nog eens opnieuw naar je lijst. **Is er een manier om tot hetzelfde resultaat van een lagere voetafdruk te komen zonder je organisatie in gevaar te brengen**, of misschien door kleine aanpassingen te doen aan de vroegere manier van werken van je organisatie? Probeer minstens 2 dingen te bedenken.

Aanpassen aan klimaatverandering

*Als organisatie en als samenleving wil je meer veerkracht opbouwen zodat je zonder dramatische kleerscheuren door periodes van verandering kan gaan, zodat je flexibeler bent om door processen van transformatie te manoeuvreren. Als je je voorgaande antwoorden overloopt, **op welk(e) vlak(ken) denk je dan dat jouw organisatie veerkrachtiger zou moeten worden?***

Klimaatverandering houdt meer gevolgen en neveneffecten in behalve de toenemende hitte, droogte en wateroverlast. Ook de oogst komt bijvoorbeeld in gevaar, zoetwater zal schaarser worden, weginfrastructuur zal te lijden hebben, er zullen meer stroomuitvallen en IT-storingen zijn, brandgevaar, schade aan gebouwen, etc.

Welke 5 gevolgen van klimaatverandering zullen volgens jou jouw organisatie en de manier van werken ervan onder druk zetten?

Kies er drie uit waar je graag zo snel mogelijk mee wil starten, liefst vandaag nog. Wat zou je op dit moment kunnen doen om je organisatie aan te passen aan die werkelijkheid? Geef drie mogelijke manieren waarop je dat kan doen.

- *Kijk terwijl je deze oefening doet nog eens terug naar de kernwaarden die je een paar pagina's terug neerschreef. Hoe kan je die kernwaarden van je organisatie en de essentie van je werk bewaken en je tóch aanpassen aan klimaatverandering?*

Wat of wie heb je nodig om dit te doen? (mensen, hulpbronnen, kennis, context, vaardigheden, andere organisaties, ...)? Misschien zijn er ingrediënten uit de succesverhalen in de Covidperiode die je hier kan inzetten?

***Deel deze vragen en je
antwoorden met collega's!***

... en met ons:

Eva Peeters: eva@greentrack.be

Nathalie Decoene: nathalie@greentrack.be

Greentrack Gent vzw

www.greentrack.be/gent

www.culturaladaptations.com